

УДК 336.76

Русіна Юлія Олександрівна

*Кандидат економічних наук, доцент кафедри
фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Макаренко Валерія Олегівна

*студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВ

Суттєвим чинником економічного зростання в розвинених країнах стала активізація фінансового інвестування через універсалізацію діяльності банківських інститутів і зростання ролі небанківських фінансових установ (страхових компаній, інститутів спільного інвестування та недержавних пенсійних фондів). На відміну від індивідуальних інвесторів, ці структури провадять різні види професійної фінансової діяльності, опікуються капіталом своїх вкладників, шукаючи при цьому оптимальні, з точки зору дохідності й ризику, схеми розміщення накопиченого капіталу.

Розвиток інституційних інвесторів в Україні протягом останніх років залишається мало динамічним і, здебільшого, хаотичним, що пояснюється недоліками у нормативно-правовому та інформативному забезпеченні. До того ж, часто відбувається автоматичне копіювання різноманітних західних методик щодо процесу управління інвестиціями фінансових інститутів без урахування сучасного стану розвитку української економіки, що не завжди дає очікуваний результат.

Останнім часом питанню управління фінансовими інвестиціями підприємств приділяється значна увага як вітчизняних, так і зарубіжних науковців та практиків галузі.

Аналіз останніх публікацій показав, що досить детально це питання розглядають І. А. Бланк, В. В. Ковальова, А. Г. Івасенко, Я. І. Никонова, А. В. Федорова, У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейл, В. В. Скоробогатова та інші. Проте, запропоновані науковцями форми та методи управління інвестиціями у фінансові інструменти є недостатньо адаптованими до вітчизняних умов господарювання.

Фінансове інвестування — це діяльність, пов'язана з вкладенням капіталу у різноманітні фінансові інструменти, які є предметом купівлі-продажу на фінансовому ринку [1].

Процес управління фінансовими інвестиціями включає в себе п'ять взаємопов'язаних етапів, які можна представити наступним чином (рис. 1).

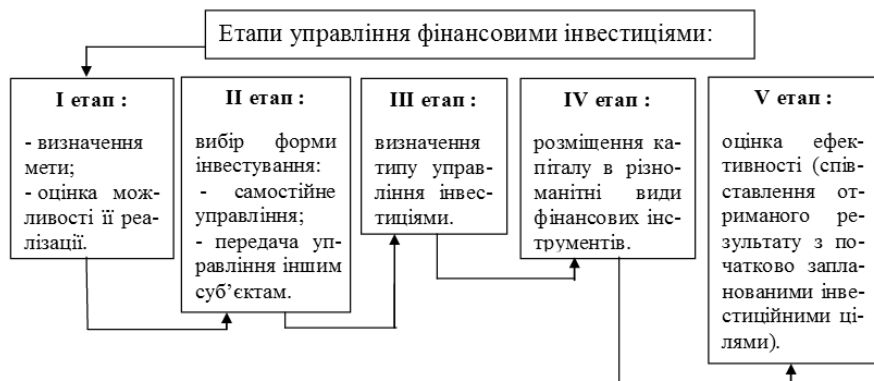

Рис. 1. Етапи управління фінансовими інвестиціями (складено автором на основі джерела [1])

На першому етапі управління фінансовими інвестиціями мета та оцінка можливостей здійснення інвестицій у фінансові інструменти залежать від багатьох факторів: наявності доступного для інвестування капіталу, достовірності інформації про фінансові ринки, строків вкладання коштів, доступу до тих чи інших ринків, законодавчих обмежень тощо.

На другому етапі самостійне розміщення капіталу у фінансові активи здійснюють ті суб'єкти господарювання, керівництво яких володіє достатньою інформацією про об'єкти інвестування та добре знайомі з практичною стороною цього процесу.

Третім етапом управління фінансовими інвестиціями є визначення типу управління інвестиціями у фінансові активи. Зазвичай виділяють три типи управління фінансовими інвестиціями на підприємствах: 1) активний тип; 2) пасивний тип; 3) змішаний тип.

Формуючи портфель фінансових інвестицій доцільно визначити ризики вкладення капіталу та їх дохідність, як пріоритетну ціль, дотримуючись таких принципів формування, а саме: 1) висока ліквідність портфеля; 2) диверсифікація фондових інструментів портфеля; 3) забезпечення участі в управлінні акціонерними товариствами [3, с. 115].

Досить складно визначити, який з типів портфелів фінансових інвестицій може виявитися вигіднішим в сучасних умовах господарювання, тому слід враховувати наступні положення [5]:

- вкладення капіталу в агресивний портфель може виявитися невинуватим, адже створюється такий портфель строком не менше як на півроку, потребує значного вкладення коштів, при чому наявність високого ризику компенсується можливістю отримання високого доходу;
- вкладення капіталу в помірно-агресивний портфель є менш ризиковим, однак строк, на який він формується, також повинен бути достатньо тривалим;
- вкладення капіталу в консервативний портфель, як показує досвід, в умовах невизначеності приносить стабільний, помірний дохід при мінімальному ризику втрати капіталу.

На четвертому етапі розміщення капіталу можна виділити три категорії [4, с. 710]:

1) стратегічне — спрямоване на отримання максимальної доходності при мінімально можливому інвестиційному ризику;

2) тактичне — має на меті збільшення доходності за рахунок вкладення капіталу в ті види фінансових інструментів, які дають найбільшу дохідність в порівнянні з іншими. Воно поділяється на:

- кількісне — передбачає продаж «дорогих» фінансових активів та купівлю «дешевих» з використанням методу премії за ризик для визначення привабливості таких активів;
- циклічне — передбачає проведення аналізу фінансового ринку з виділенням одного чи більшої кількості макроекономічних факторів, які можна використати в якості «лідуючих» індикаторів динаміки ринку;
- комбіноване — передбачає поєднання методів кількісного та циклічного управління;

3) динамічне — орієнтується, в основному, на досягнення контролю над інвестиційним ризиком.

На п'ятому етапі необхідно регулярно проводити оцінку ефективності інвестицій і, у випадку виявлення відхилень — внести відповідні корективи.

Процес управління фінансовими інвестиціями на підприємстві утворює замкнений цикл, в якому оцінка ефективності інвестицій може призвести до перегляду форми інвестування, вибору інших фінансових активів, інструментів та управляючих осіб [2].

Таким чином, управління фінансовими інвестиціями на підприємстві є важливою складовою його інвестиційної діяльності, адже інвестиції у фінансові активи для будь-якого суб'єкта господарювання є

ефективним інструментом реструктурування оборотних коштів (частини оборотних активів, що знаходяться у формі вільних грошових активів та цінних паперів).

Проте, на сьогодні суб'єкти господарювання ще не готові перейняти в повній мірі частину інвестиційного регулювання, керуючись ринковими механізмами, як це практикується в економічно розвинутих країнах світу. Для того, щоб управління фінансовими інвестиціями підприємства в умовах економічної кризи було ефективним, не є достатнім лише декларувати процес ринкових перетворень. Необхідно активно залучати державне регулювання інвестиційними процесами, яке враховує особливості вітчизняної економіки, активно впроваджувати світові підходи до управління фінансовими інвестиціями та інструменти стимулювання інвестиційної активності підприємницьких структур.

Література

1. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия / И. А. Бланк. — К.: Ника-Центр, 2003. — 480 с.
2. Ивасенко А. Г. Инвестиции: источники и методы финансирования / А. Г. Ивасенко, Я. И. Никонова. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Изд-во «Омега-Л», 2009. — 261 с.
3. Скоробогатова В. В. Методика економічного аналізу фінансових інвестицій / В. В. Скоробогатова // Економіка: реалії часу. — 2013. — С. 112–118.
4. Фабоцци Ф. Управление инвестициями / Ф. Фабоцци; Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000. — XXVIII. — 932 с.
5. Шарп У. Инвестиції / Шарп У., Александр Г., Бэйлі Дж. Пер. з англ. — М.: ИНФРА-М, 2001. — XII, 1028 с.